

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ & QUẢN TRỊ KINH DOANH**

NGUYỄN VĂN VIÊN

**TĂNG CƯỜNG QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC
VỀ BẢO HIỂM XÃ HỘI VÀ BẢO HIỂM Y TẾ
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN BA BÈ
TỈNH BẮC KẠN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
Chuyên ngành: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2015

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ & QUẢN TRỊ KINH DOANH**

NGUYỄN VĂN VIÊN

**TĂNG CƯỜNG QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC
VỀ BẢO HIỂM XÃ HỘI VÀ BẢO HIỂM Y TẾ
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN BA BÈ
TỈNH BẮC KẠN**

**Chuyên ngành: Quản lý kinh tế
Mã số: 60.34.04.10**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Ngô Thị Tuyết Mai

THÁI NGUYÊN - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của bản thân và không sao chép các công trình nghiên cứu của người khác để làm sản phẩm của riêng mình. Các số liệu có nguồn gốc rõ ràng, tuân thủ đúng nguyên tắc và kết quả trình bày trong luận văn được thu thập trong quá trình nghiên cứu là trung thực chưa từng được ai công bố trước đây. Tác giả hoàn toàn chịu trách nhiệm về tính xác thực và nguyên bản của luận văn.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2015

Tác giả

NGUYỄN VĂN VIÊN

LỜI CẢM ƠN

Qua thời gian nghiên cứu, tìm hiểu tại Bảo hiểm xã hội huyện Ba Bể tỉnh Bắc Kạn, em đã nỗ lực, cố gắng vận dụng những kiến thức đã được học trong nhà trường để hoàn thành luận văn với tên đề tài “*Tăng cường quản lý nhà nước về bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế trên địa bàn huyện Ba Bể, tỉnh Bắc Kạn*”.

Để hoàn thành luận văn này, em xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo đã truyền đạt những tri thức bổ ích, tạo điều kiện giúp đỡ trong thời gian em học tập tại trường.

Em cũng xin gửi lời cảm ơn đến tập thể lãnh đạo và cán bộ nhân viên Bảo hiểm xã hội huyện Ba Bể tỉnh Bắc Kạn đã tạo điều kiện giúp đỡ, động viên em giúp em hoàn thành luận văn đúng thời hạn quy định của nhà trường.

Cuối cùng em xin gửi lời cảm ơn sâu sắc tới **PGS.TS Ngô Thị Tuyết Mai** người đã tận tình hướng dẫn chỉ bảo em trong suốt quá trình thực hiện luận văn.

Em xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2015

Học viên

NGUYỄN VĂN VIÊN

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CỤM TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Đóng góp của đề tài.....	3
5. Kết cấu của luận văn	4
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ BẢO HIỂM XÃ HỘI VÀ BẢO HIỂM Y TẾ.....	5
1.1. Cơ sở lý luận về quản lý nhà nước về bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế	5
1.1.1. Khái niệm quản lý nhà nước về bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế.....	5
1.1.2. Đặc điểm quản lý nhà nước về bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế	8
1.1.3. Sự cần thiết phải tăng cường quản lý nhà nước về bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế	8
1.1.4. Nội dung quản lý nhà nước về bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế	11
1.1.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý nhà nước về bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế	16
1.2. Kinh nghiệm quản lý nhà nước về bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế.....	18
1.2.1. Kinh nghiệm quản lý nhà nước về bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế ở một số nước trên thế giới và bài học với Việt Nam	18
1.2.2. Kinh nghiệm quản lý nhà nước về BHXH và BHYT ở một số địa phương trong nước và bài học đối với BHXH huyện Ba Bê, tỉnh Bắc Kạn	24

Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	29
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	29
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	30
2.2.1. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu	30
2.2.2. Phương pháp thu thập thông tin.....	31
2.2.3. Phương pháp phân tích thông tin	31
2.3. Các chỉ tiêu nghiên cứu.....	32
2.3.1. Chỉ tiêu về đối tượng tham gia bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế.....	32
2.3.2. Chỉ tiêu thu bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế	33
2.3.3. Chỉ tiêu chi bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế.....	33
2.3.4. Chỉ tiêu quản lý nợ bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế	33
2.3.5. Chỉ tiêu quản lý cấp sổ bảo hiểm xã hội và cấp thẻ bảo hiểm y tế.....	34
Chương 3. THỰC TRẠNG QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ BẢO HIỂM XÃ HỘI VÀ BẢO HIỂM Y TẾ TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN BA BÈ TỈNH BẮC KẠN	35
3.1. Giới thiệu chung về địa bàn nghiên cứu	35
3.1.1. Giới thiệu chung về huyện Ba Bè, tỉnh Bắc Kạn	35
3.1.2. Giới thiệu về Bảo hiểm xã hội huyện Ba Bè, tỉnh Bắc Kạn	40
3.2. Thực trạng quản lý nhà nước về bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế trên địa bàn huyện Ba Bè, tỉnh Bắc Kạn.....	47
3.2.1. Nhà nước ban hành và tổ chức thực hiện văn bản quy phạm pháp luật về bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế.....	48
3.2.2. Tổ chức và hoàn thiện bộ máy thực hiện bảo hiểm xã hội	49
3.2.3. Tổ chức quản lý hoạt động bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế	50
3.3. Đánh giá thực trạng quản lý nhà nước về bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế trên địa bàn huyện Ba Bè, tỉnh Bắc Kạn	72
3.3.1. Những kết quả đạt được và nguyên nhân.....	72
3.3.2. Những hạn chế	74
3.3.3. Nguyên nhân gây ra những hạn chế.....	75

Chương 4. MỘT SỐ GIẢI PHÁP, KIẾN NGHỊ NHẪM TĂNG CƯỜNG QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ BẢO HIỂM XÃ HỘI VÀ BẢO HIỂM Y TẾ TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN BA BÈ TỈNH BẮC KẠN.....	77
4.1. Quan điểm và định hướng tăng cường quản lý nhà nước về BHXH, BHYT trên địa bàn huyện Ba Bè, tỉnh Bắc Kạn đến năm 2020	77
4.1.1. Quan điểm tăng cường quản lý nhà nước về bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế	77
4.1.2. Định hướng tăng cường quản lý nhà nước về bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế của Bảo hiểm xã hội huyện Ba Bè	78
4.2. Một số giải pháp nhằm tăng cường quản lý nhà nước về bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế trên địa bàn huyện Ba Bè, tỉnh Bắc Kạn	79
4.2.1. Tăng cường chỉ đạo công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật, chính sách, chế độ về bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế.....	79
4.2.2. Đẩy mạnh công tác thu hồi nợ bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế	82
4.2.3. Giải quyết kịp thời chế độ, chính sách bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế	84
4.2.4. Khuyến khích người lao động tham gia bảo hiểm xã hội tự nguyện	85
4.2.5. Hoàn thiện hệ thống tổ chức và nâng cao năng lực cán bộ BHXH.....	86
4.3. Một số kiến nghị nhằm tăng cường quản lý nhà nước về bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế trên địa bàn huyện Ba Bè, tỉnh Bắc Kạn	88
4.3.1. Đối với Bảo hiểm xã hội Việt Nam	88
4.3.2. Đối với Bảo hiểm xã hội tỉnh Bắc Kạn.....	88
4.3.3. Đối với đơn vị sử dụng lao động	88
KẾT LUẬN	90
TÀI LIỆU THAM KHẢO	91

DANH MỤC CÁC CỤM TỪ VIẾT TẮT

STT	DẠNG VIẾT TẮT	DẠNG ĐẦY ĐỦ
2	BHXH	Bảo hiểm xã hội
1	BHYT	Bảo hiểm y tế
3	BLĐTBXH	Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội
4	BTC	Bộ Tài chính
5	BYT	Bộ Y tế
6	CP	Chính phủ
7	ĐVT	Đơn vị tính
8	HĐND	Hội đồng nhân dân
9	QĐ	Quyết định
10	QH	Quốc hội
12	TTg	Thủ tướng chính phủ
11	TTLT	Thông tư liên tịch
14	UBND	Ủy ban nhân dân
13	XHCN	Xã hội chủ nghĩa

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1.	Tình hình lao động của BHXH huyện Ba Bể	46
Bảng 3.2.	Tổng số người tham gia BHXH, BHYT huyện Ba Bể	50
Bảng 3.3.	Cơ cấu đối tượng tham gia BHXH, BHYT huyện Ba Bể.....	52
Bảng 3.4.	Tình hình thực hiện thu bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế	54
Bảng 3.5.	Tổng số tiền thu bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế	55
Bảng 3.6.	Cơ cấu thu BHXH, BHYT huyện Ba Bể	57
Bảng 3.7.	Tổng số tiền chi bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế	58
Bảng 3.8.	Cơ cấu chi bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế	59
Bảng 3.9.	Tổng số tiền nợ bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế	62
Bảng 3.10.	Cơ cấu nợ bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế	63
Bảng 3.11.	Tình hình cấp sổ bảo hiểm xã hội	64
Bảng 3.12.	Tình hình cấp thẻ bảo hiểm y tế.....	65
Bảng 3.13.	Tình hình giải quyết chế độ bảo hiểm xã hội.....	67
Bảng 3.14.	Tình hình giải quyết chế độ bảo hiểm y tế.....	68

DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ

Sơ đồ 3.1:	Cơ cấu tổ chức bộ máy quản lý BHXH huyện Ba Bể	44
------------	--	----

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

An sinh xã hội có vai trò rất lớn trong kinh tế thị trường nói chung và trong những giai đoạn khủng hoảng kinh tế nói riêng, vừa là mục tiêu hướng tới của các chính sách phát triển kinh tế - xã hội của đất nước, vừa là những nội dung, những định hướng, những hoạt động cụ thể của các chính sách này. An sinh xã hội là chính sách cốt lõi quyết định sự phát triển ổn định và bền vững ở mọi quốc gia, góp phần giảm bất bình đẳng, hạn chế sự tổn thương của người dân, gia đình và cộng đồng trước những rủi ro, bất trắc trong cuộc sống. Ở Việt Nam, an sinh xã hội là một trong những trụ cột cơ bản trong hệ thống chính sách xã hội được Đảng và Nhà nước quan tâm xây dựng. Trong tiến trình đổi mới ở Việt Nam, vấn đề cơ bản nhất là làm sao có thể kết hợp hài hòa các mục tiêu tăng trưởng kinh tế, ổn định vĩ mô, đảm bảo an sinh xã hội, mà Chiến lược phát triển kinh tế xã hội giai đoạn 2011-2020 của Chính phủ Việt Nam đã đề ra.

Bảo hiểm y tế và bảo hiểm xã hội là hai vấn đề trụ cột của an sinh xã hội. Tuy nhiên, thực tế cho thấy tỷ lệ bao phủ bảo hiểm y tế ở Việt Nam còn thấp, mức độ sử dụng bảo hiểm không cao. Người dân chưa thực sự quan tâm đến bảo hiểm y tế do chất lượng khám chữa bệnh bằng bảo hiểm còn nhiều hạn chế. Mức độ tham gia bảo hiểm xã hội còn thấp, quỹ lương hưu bị mất cân bằng và đang đứng trước nguy cơ vỡ quỹ trong 10 năm tới, trong khi Việt Nam đã bước sang giai đoạn già hóa dân số. Công tác quản lý nhà nước về bảo hiểm xã hội và bảo hiểm y tế nhìn chung chưa đáp ứng yêu cầu của xã hội.

Bảo hiểm xã hội huyện Ba Bể là cơ quan trực thuộc Bảo hiểm xã hội tỉnh Bắc Kạn. Trong thời gian qua, cán bộ, viên chức Bảo hiểm xã hội huyện Ba Bể đã thường xuyên chủ động, tích cực phối hợp với các phòng, ban liên quan, các đơn vị sử dụng lao động không ngừng phấn đấu thực hiện tốt các